

**ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในการเผยแพร่
แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**

นายศรัณย์ สิงห์ทน

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-830-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PARTICIPATION OF
THE ADMINISTRATORS IN ECOTOURISM DIFFUSION**

Mr. Saran Singhton

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-830-8

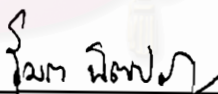
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่
 แนวความคิด เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
โดย นายศรัณย์ สิงห์ทน
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

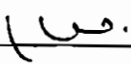

_____ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นพ.ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____ ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวัติ บุญลือ)

_____ อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา)

_____ กรรมการ
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

_____ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระไน แกลโกศล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศรัณย์ สิงห์ทน: ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่
แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (KNOWLEDGE, ATTITUDE AND
PARTICIPATION OF THE ADMINISTRATORS IN ECOTOURISM
DIFFUSION) อ.ที่ปรึกษา รศ. รุ่งนภา พิตรปรีชา; 133 หน้า
ISBN 974-635-830-8

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ถือเป็นนวัตกรรมของการท่องเที่ยวในประเทศไทยที่จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ “การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Development)”

ผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง และทัศนคติที่ดีในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ งานวิจัยนี้จึงได้ทำการสำรวจกลุ่มผู้บริหารที่มีส่วนในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 237 คน ทั้งในส่วนกรุงเทพฯ และส่วนจังหวัด โดยการส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า

- ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร
- ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร
- ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต ศรัณย์ สิงห์ทน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา รุ่งนภา พิตรปรีชา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างงดงามด้วยความเมตตา กรุณาและความช่วยเหลือที่มากล้นจากคณาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้กำลังใจและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องงานวิจัยมีความสมบูรณ์แบบใดในที่สุด และขอกราบขอบพระคุณ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ที่ให้คำแนะนำทางสถิติและเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระไน แกลโกศล ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ภาคการศึกษาออกโรงเรียน และภาคเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้กำลังใจและให้คำแนะนำที่ดีแก่ลูกศิษย์คนนีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณกรุณา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา และคุณยุวดี นิรัตน์กุล ที่ช่วยให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมถึงผู้บริหารในส่วนกรุงเทพฯ และส่วนจังหวัดทุกท่านที่ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในทุกกองของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ขอขอบพระคุณ พี่พัชรี เลิศศรีธาททรัพย์ ที่พิมพ์งานวิจัยและให้คำแนะนำในการจัดรูปเล่มได้สวยงามและถูกต้องอย่างไม่มีที่ติ และขอขอบพระคุณพี่ตึก ร้านถ่ายเอกสารที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ตลอดมา

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ทุนและกำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างไม่มีขาดสาย และผู้วิจัยขอมอบความสำเร็จของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แด่คุณชายนิต อุณหะนันท์ ที่ท่านเฝ้ารอความสำเร็จของหลานคนนีจนวันสุดท้ายของท่าน

ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ศรินทร์ สิงห์ทน

2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	9
นโยบายหลักของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	18
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	23
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการกำหนดนโยบาย	25
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และทัศนคติ	32
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	37
ทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรม	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	46
ประชากร	46
กลุ่มตัวอย่าง	46
ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
เกณฑ์การให้คะแนน	50
การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิจัย	52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	98
รายการอ้างอิง	108
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	114
ภาคผนวก ข. มุลนิธิทักษ์สิงแวดล้อมและการท่องเที่ยว	126
ประวัติผู้เขียน	133

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ของการวางแผนกับบทบาทของผู้บริหารในกระบวนการทำงาน	27
2	องค์ประกอบของการสื่อสารในการเผยแพร่นวัตกรรม	39
3	ขั้นตอนของกระบวนการยอมรับนวัตกรรม	41
4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	53
5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	54
6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	55
7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับสูง ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	56
8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับกลาง ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	57
9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับสูง ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อการความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	58
10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับกลาง ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อความเป็นไปได้การท่องเที่ยวนุรักษ์	59
11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับสูง ในส่วนของพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	60
12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับกลาง ในส่วนของพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	61
13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับสูง ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อแนวทางการเผยแพร่แนวความคิดเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	62
14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหารระดับกลาง ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อแนวทางการเผยแพร่แนวความคิดเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	63
15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการในส่วนกรุงเทพฯ จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : ผู้ว่าราชการจังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	67
17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : หัวหน้าสำนักงานจังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	70
18	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : ประธานหอการค้าจังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	73
19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : ป่าไม้จังหวัด จำแนกตาม การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	76
20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป่าไม้จังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิด เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	79
21	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : ผู้อำนวยการ ส่วนอุทยานแห่งชาติจังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	82
22	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ส่วนอุทยาน แห่งชาติของจังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	85
23	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : ผู้อำนวยการสำนักงาน การท่องเที่ยวของจังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	88
24	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่สำนักงาน การท่องเที่ยวของจังหวัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	91
25	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิด เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	95
27	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างทัศนคติที่มีต่อ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิด เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	96

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนของกระบวนการวางแผน	26
2	ส่วนประกอบของทัศนคติ	35

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย